

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1985/48

KARAR NO : 1985/86

ÖZET: Sıkıyönetim ilân ve faaliyetleri ile sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunmayan suçlara ait davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Niyazi Ünal ve arkadaşları

O L A Y : Sanıklardan Asım Demircan'ın uzun süredir kendisine ait olduğu

anlaşılan 7.65 mm çaplı tabancasını 15 adet mermisi ile birlikte satmak istediği, bu konuda sanık Hasan Oğlu Mustafa Şentürk ile anlaştığı, bu anlaşma gereği sanık Mustafa Şentürk'ün Asım Demircan'a ait tabanca ve mermileri Hasan Kurt adlı şahsa satarken önceden Hasan Kurt'un durumu emniyete ihbar etmesi nedeniyle yakalandığı, böylelikle her iki sanığın anlaşarak üzerlerine atılı 6136 sayılı Yasa'ya aykırı biçimde silâh satmak suçunu işledikleri, sanık Hasan Oğlu Mustafa Şentürk'ün bu olay nedeniyle yapılan sorgulaması sırasında kayınpederi olan Hüseyin Ünal'da silâh bulunduğunu söylemesi üzerine görevlilerce adı geçen evinde yapılan aramada 1 adet 14.lü tabanca, bir adet piyade tüfeği, 5 adet de mavzer mermisi ele geçtiği, sanık Hüseyin Ünal'ın bunları gelen görevlilere alıcı sanarak satmak istediği, ayrıca ele geçen bu silâhlar dışında kalan önceki tarihlerde iki adet 7.65 mm çaplı tabancayı da sanıklardan Hüseyin Yıldız ve Ahmet Oğlu Mustafa Şentürk'e sattığını söylediği, böylece sanığın 6136 sayılı Yasa'ya aykırı olarak silâh bulundurma ve satmak suçlarını işlediği, keza oğlu Niyazi Ünal'ın da babasının silâh satma suçuna iştirak ettiği, sanıklar Ahmet Oğlu Mustafa Şentürk ile Hüseyin Yıldız'ın evlerinde yapılan arama sırasında kendilerine Hüseyin Ünal tarafından satıldığı anlaşılan birer adet 7.65 mm çaplı tabancanın ele geçmesi ile bu iki sanığın da üzerlerine atılı 6136 sayılı Yasa'ya aykırı olarak silâh bulundurma ve taşıma suçlarını işledikleri iddiaları ile sanıklar Hasan Oğlu Mustafa Şentürk, Asım Demircan, Hüseyin Ünal ve Niyazi Ünal'ın eylemlerine uyan 6136 sayılı Yasa'nın 2249 sayılı yasa ile değişik 12/1-2-6., sanıklar Hüseyin Yıldız ve Ahmet Oğlu Mustafa Şentürk'ün eylemlerine uyan 6136 sayılı Yasa'nın 2249 sayılı Yasa ile değişik 13/1. maddeleri uyarınca cezalandırılmaları istemiyle haklarında Karabük C. Savcılığınca düzenlenen 4.1.1984 günlü, 1984/155 sayılı iddianame ile kamu davası açılmıştır.

Karabük Ağır Ceza Mahkemesi; 6.2.1984 günü, 1984/4-8 sayı ile; sanıklara atılı suçların 1402 sayılı Sıkıyönetim Yasa'sı kapsamına giren suçlardan olduğu, Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı'nın 27.1.1984 günlü, yazısı ile Askerî Mahkemede dava açılacağı bildirildiği,

Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi; 17.1.1985 günü, esas

1984/102, karar 1985/6 sayı ile; sanıklarda yakalanan silâh ve mermilerin miktarına, el değiştirme biçim ve kastına, yakalanış biçimine, sanıkların poliste, askerî savcılık ve tutuklama mahkemesinde aksi kanıtlanamayan savunmalarında ve dosya içeriğine göre eylemlerinin 6136 sayılı Yasa'nın 13. maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerektiği, sözü edilen yasa maddelerine taallük eden suçları yargılama görevinin ise adliye mahkemelerine ait bulunduğu,

Gerekçeleriyle görevsizlik kararı vermişlerdir.

Böylece, her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde belirtilen olumsuz görev uyumsuzluğu doğmuş, dosya Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Savcılığının 29.3.1985 günlü, 1985/42 sayılı yazısı ekinde Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Servet Tüzün'ün Başkanlığında, Y. İsmet Ayer, Mevrure Gözdemir, A. Mazhar Akman, Necati Karakış, Yavuz T. Özgen ve Muammer Aksüt'ün katılmaları ile yaptığı 6.5.1985 günlü toplantıda, geçici raportör Hakim Tulez Barutoğlu'nun raporu ile dosyadaki belgeler, okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Dinçer Özbil'in ile Askerî Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Ferhat Ferhanoglu'nun Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Sanıklara atılı suçlardan bir bölümü tüm yurttta 12.9.1980 günü ilân edilen sıkıyönetimden üç aydan daha önce (1978 yılı), bir bölümü ise sonra (21.12.1983) işlenmiştir.

Bu durumda, 1402 sayılı Yasa'nın ilândan önce ve sonra işlenen suçlarda görevi düzenleyen değişik 13. ve 15. maddelerinin gözönünde tutulması, sanıkların eylemlerinin bu maddeler karşısında değerlendirilmesi gerekmektedir.

Karabük C. Savcılığının 4.1.1984 gününde, 1984/1 esas numaralı iddianamesi ile açılan kamu davasında; sanıklardan Asım Demircan, Hüseyin Ünal, Niyazi Ünal ve Ahmet Oğlu Mustafa Şentürk'ün 6136 sayılı Yasa'nın 2249 sayılı Yasa ile değişik 12/1-2-6. maddesi, Hüseyin Yıldız ve Hasan Oğlu Mustafa Şentürk'ün ise aynı yasanın 13/1. maddesi uyarınca cezalandırılmaları istenmiştir.

Bilindiği gibi, 1402 sayılı Yasa'nın değişik 13. maddesine göre 6136 sayılı Yasa'nın 12. maddesi kapsamına giren suçların, sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkinliği önkoşulu aranmaksızın, ilândan önceki üç ay içerisinde işlenmeleri durumunda, sıkıyönetim askerî mahkemeleri görevlidir.

Aynı suçlar, ilândan üç aydan daha önce işlenmiş iseler, bu taktirde hem ilâna neden olan olaylara ilişkin olma önkoşulu, hem de sıkıyönetim askerî mahkemelerinin

elkoyduğu suçlarla bağlantılı olma koşulunun birlikte gerçekleşmesi durumunda bu suçlara bakma görevi sıkıyönetim askeri mahkemelerine ait olacak, aksi takdirde suç adli yargı yerlerinin görevine girecektir.

1402 sayılı Yasa'nın ilândan sonra işlenen suçlarda görevi belirleyen 15. maddesine göre ise; mahkememizin yerleşik içtihatları uyarınca, ilândan önceki üç ay içerisinde işlenen ve 6136 sayılı Yasa'nın 12. maddesi kapsamına giren suçlarda ilâna neden olan olaylara ilişkinlik koşulu aramayan yasa koyununun, ilândan sonra işlenen ve aynı madde kapsamında olan suçlarda evleviyetle ilân ve faaliyetlere ilişkin olma koşulunu aramadığı kabul edilmektedir.

Ancak, 6136 sayılı Yasa'nın 13. maddesi kapsamına giren suçlar, sıkıyönetim ilânından sonra işlenmiş iseler, sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin bulunup bulunmadıkları araştırılacaktır.

Bu hükümlerⁱⁿ ışığı altında dosya içeriği değerlendirildiğinde;

Yukarıda açıklandığı gibi, olay sanıkların bulundurulması ve taşınması ruhsata bağlı olan silâh ve mermilerin ruhsatsız olarak bulundurmaları ve bir kısım sanıkların paraya olan kişisel gereksinimleri nedeniyle bu silâhları başkalarına satmalarından ibarettir.

6136 sayılı Yasa'nın 12. maddesi uyarınca cezalandırılmaları istenen sanıklardan Asım Demircan'ın üzerinde yakalanan tabancayı, çok önceden Nail Özcan adlı kişiden satın aldığı ve paraya olan ihtiyacı nedeniyle satmak istediği sırada yakalandığı, amacının yurt içinde silâh ve mermi yaymak suretiyle silâh ticareti yapmak olmadığı anlaşılmaktadır.

Sanık Hüseyin Ünal, evinde ele geçen 1 adet tabancanın damadı Mustafa Şentürk'e ait olduğunu, 1 adet piyade tüfeği ile Ahmet Oğlu Mustafa Şentürk ve Hüseyin Yıldız'a daha önce sattığı, 1'er adet tabancanın ölen ve bekçi olan kardeşine ait olduğu, paraya olan ihtiyacı nedeniyle 1978 yılında sattığını beyan etmiş, bu savunmanın aksini gösteren herhangi bir belge ve bulguya dosyada rastlanmamıştır.

Sanıklar Ahmet Oğlu Mustafa Şentürk ve Hüseyin Yıldız'ın yukarıda adı geçen sanıktan aldıkları birer adet tabancanın suç tarihi 1978 yılı olup, suçları o tarihte yürürlükte olan 6136 sayılı Yasa'nın 1308 sayılı yasa ile değişik 13/1. maddesi kapsamına girmektedir.

Silâh satışına aracılık yapan Hasan Oğlu Mustafa Şentürk'ün eylemi ise 6136 sayılı Yasa'nın 13. maddesi kapsamındadır, ve esasen hakkındaki dava da bu madde ile açılmıştır.

Bütün bu anlatımlardan da anlaşıldığı üzere, sanıkların silâh ve mermi ticareti ile uğraşan kişilerin gizlice yurda soktukları silâh ve mermileri yurt çapında silâh kaçakçıları adına gizleyip bulundurdıkları ve yaymak amacıyla başkalarına sattıkları

konusunda hiçbir delil ve emare dosyada yer almamaktadır. 6136 sayılı Yasa'nın 12. maddesinde ise özellikle silâh kaçakçılarının yurtda soktukları silâh ve mermileri onlar adına gizleyip bulundurma, yayma amacı ile hareket etme, ticarî amaçla silâh ve mermi satma ve bu amaçla evinde veya herhangi bir yerinde bulundurma eylemlerini ceza yaptırımına bağlamıştır.

Gerek Yargıtay ve Askerî Yargıtay, gerek Uyuşmazlık Mahkemesi'nen yerleşik içtihatları, tabanca ve mermilerin ticarî amaç dışında kişisel ilişkiye dayalı olarak elde değiştirmesi veya satışında, genişleterek çoğaltma amacı olmayacağından, bu durumun sanık lehine değerlendirilmesi, 6136 sayılı Yasa'ya aykırı olarak ateşli silâhlarla bunlara ait mermileri satanlar veya satmaya aracılık edenlerin amacının silâh ve mermi ticaretine yönelik bulunmadıkça, eylemleri hakkında 6136 sayılı Yasa'nın 12/1. maddesinin değil 13/1. maddesinin uygulanması gerekeceği yolundadır.

Bu durumda, sanıkların suçlarının sübutu halinde eylemleri 6136 sayılı Yasa'nın 13. maddesi içinde çözülmesi gereken, birer yasak eylem oluşturmaktadır.

Böyle olunca, atılı suçların, bir bölümü ilândan sonra işlendiğinden sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin olup olmadığı, ilândan önce işlenenler içinde sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunmanın yanısıra, sıkıyönetim askerî mahkemelerinde görülmekte olan davalarla ortak ve genel amaç içerisinde bağlantılı olup olmadıkları hususunun araştırılması gerekir.

İncelenen dosya içeriğine göre, sözkonusu tabancaların bireysel veya örgütsel olaylarda kullanıldığını gösteren veya bu amaçla bulundurulduğunu kanıtlayan hiçbir belge ve bulguya dosyada rastlanmaması karşısında, sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ve sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin bulunmayan suçlara ait davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiğinden, Karabük Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

.../....

ul

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Karabük Ağır Ceza Mahkemesi'nin 6.2.1984 günlü, 1984/4-8 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 6.5.1985 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

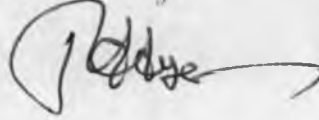
Başkan

Servet Tüzün

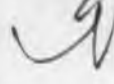
Üye

Y. İsmet A. er

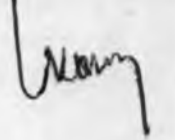
Üye

Mebrure Özdemir

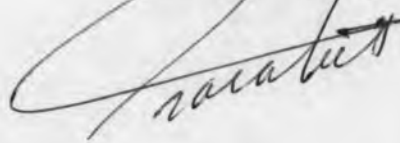
Üye

A. Mazhar Akman

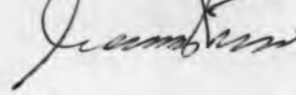
Üye

Necati Karakırş

Üye

Yavuz T. Özgen

Üye

Muammer Aksüt

15.5.1985

t/ç